

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-07-02/2012
P/12/169

Rzeszów, października 2012 r.

Pani

Maria Domiszewska

**Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Rzeszowie**

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.), zwanej dalej ustawą o *NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Rzeszowie (Inspektoracie), kontrolę w zakresie sprawowania – przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Rzeszowie (Powiatowego Lekarza) – nadzoru nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów weterynaryjnych w województwie podkarpackim, w latach 2009 – I półrocze 2012.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 października 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o *NIK*¹, przekazuję Pani – Powiatowemu Lekarzowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, ocenia nadzór sprawowany przez Powiatowego Lekarza nad producentami żywności w latach 2009 – I półrocze 2012 r.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe:

¹ w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. Nr 227 poz. 1482 ze zm.).

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, ocenia proces zatwierdzania i rejestracji zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz, w latach 2009 – 2012 (I półrocze), prowadził rejestr zakładów, wykaz podmiotów podlegających rejestracji oraz wykaz zakładów zatwierdzonych, stosownie do zapisów art. 20 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. z 2006 r. Nr 17 poz. 127 ze zm.), zwanej dalej ustawą *oppz*. W 2009 r. zarejestrowanych było 105 zakładów, w tym 64 zatwierdzone; w 2010 r. – 105 zakładów, w tym 65 zatwierdzonych, w 2011 r. – 111 zakładów, w tym 61 zatwierdzonych, a w I półroczu 2012 r. – 109 zakładów, w tym 61 zatwierdzonych.

W okresie tym, Powiatowy Lekarz wydał 56 decyzji w sprawach: wpisu zakładów do rejestru, zatwierdzania zakładów lub wykreślenia zakładów z rejestru, a także 4 decyzje w sprawie warunkowego zatwierdzenia zakładów.

Ustalono, że w uzasadnieniach 2 decyzji wydanych w sprawach warunkowego zatwierdzenia (jednego) zakładu, nie wskazano powodów takiego rozstrzygnięcia. W treści uzasadnień faktycznych w tych decyzjach, nie podano faktów, które organ uznał za udowodnione, jak też dowodów, na których się oparł.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, poprzez wskazane braki w uzasadnieniach faktycznych, decyzje te nie spełniały wymogów przepisu art.107 § 3 Kpa.

Decyzje w sprawach: wpisu zakładów do rejestru, zatwierdzenia zakładów oraz warunkowego zatwierdzenia zakładów, wydane zostały w oparciu o wnioski złożone przez zakłady ubiegające się o rejestrację. Decyzje te, wydawane przez Powiatowego Lekarza w terminie do 30 dni od daty złożenia wniosków, stanowiły podstawę wpisania zakładów do rejestru i wykazów.

Wnioski o zatwierdzenie i rejestrację zakładów, zawierały informacje, wymagane przepisem art. 21 ust. 2 i 3 ustawy *oppz*, a dołączone do nich były odpisy z Krajowego Rejestru Sądowego lub zaświadczenia: z ewidencji działalności gospodarczej albo o numerze identyfikacyjnym, nadanym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wnioski zostały złożone do Powiatowego Lekarza w terminie przewidzianym w art. 21 ust. 1 ustawy *oppz*, tj. co najmniej 30 dni przed datą rozpoczęcia planowanej działalności.

Powiatowy Lekarz – wydając decyzje w sprawach: wpisu do rejestru, zatwierdzenia lub warunkowego zatwierdzenia – każdemu zakładowi nadawał weterynaryjny numer identyfikacyjny, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia

28 września 2010 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 173, poz. 1178).

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz – przed wydaniem decyzji w sprawach zatwierdzenia zakładów, każdorazowo przeprowadzał kontrole w tych podmiotach, stosownie do wymogów zawartych w art. 31 ust 2 lit b rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200, ze zm.).

Rejestr i wykazy, prowadzone przez Powiatowego Lekarza, zawierały informacje, o których mowa w § 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego, lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich produktów (Dz. U. Nr 187, poz. 1258). Informacje, zawarte w rejestrze i wykazach, przekazywane były Głównemu Lekarzowi Weterynarii, stosownie do wymogów art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy *oppz*.

W badanym okresie, na podstawie decyzji Powiatowego Lekarza, z rejestru wykreślono 15 zakładów, z tego: 2 zakłady w 2009 r.; 4 zakłady w 2010 r.; 5 zakładów w 2011 r. i 4 zakłady w I półroczu 2012 r. O wszystkich wykreśleniach Powiatowy Lekarz poinformował państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, natomiast o wykreśleniach – dokonanych w latach 2009-2011 – nie powiadomił wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej. Zaniechanie to było niezgodne z przepisem art. 22 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy *oppz*.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, ocenia nadzór Powiatowego Lekarza, nad producentami żywności.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz wydał 14 decyzji (w tym jedną odmowną) dotyczących zatwierdzeń projektów technologicznych zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego. Decyzje te wydano na podstawie wniosków – zawierających niezbędne informacje o zakresach i wielkościach planowanych produkcji oraz o rodzajach produktów, które miały być wytwarzane w tych zakładach – do których dołączono projekty technologiczne zakładów. Wszystkie decyzje zostały wydane w terminie, określonym w art. 19 ust. 2 ustawy *oppz*, tj. do 30 dni od daty złożenia wniosków.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia organizację Inspektoratu w zakresie wykonywania ustawowych zadań związanych z nadzorem nad producentami żywności.

Ustalono, że w 2009 r. w strukturze organizacyjnej Inspektoratu funkcjonował *Zespół ds. higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego*, a w latach 2010-2012 *Zespół ds. bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych*. W Zespole zatrudnione były: 4 osoby w 2009 r. i 5 osób w latach 2010 – I półrocze 2012. Do zadań tego zespołu należało, m.in., monitorowanie chorób odzwierzęcych, badanie zwierząt rzeźnych oraz sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wyznaczanie przez Powiatowego Lekarza, lekarzy weterynarii – niebędących pracownikami Inspektoratu – do wykonywania czynności, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *o Inspekcji Weterynaryjnej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 112 poz. 744 ze zm.), zwanej dalej ustawą o IW.

W kontroli ustalono, że wyznaczanie tych lekarzy następowało w drodze decyzji administracyjnych, wydawanych przez Powiatowego Lekarza. Decyzje te stanowiły podstawę do zawarcia umowy, w której ustalano zakres, termin oraz miejsce wykonywania czynności, a także wysokość wynagrodzenia i termin jego zapłaty. Wynagrodzenia za wykonane czynności, określone były w umowach według przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. *w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii* (Dz. U. 178, poz. 1837 ze zm.), i zgodnie z tymi umowami wypłacane.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Inspektoratu w zakresie planowania i przeprowadzania kontroli u producentów żywności.

Ustalono, że plany kontroli okresowych na poszczególne lata badanego okresu, zostały opracowane na podstawie analizy ryzyka, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Instrukcjach Głównego Lekarza Weterynarii, odpowiednio: nr GIWhig-500-11/07 z dnia 14 sierpnia 2007 r. i nr GIWbż – 500 – 2/11 z dnia 1 września 2011 r. *w sprawach określenia, na podstawie analizy ryzyka, częstotliwości kontroli podmiotów sektora spożywczego objętych urzędowym nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej*. Częstotliwość kontroli – raz na 2 lata – została ustalona: w 2009 r. dla 8 podmiotów, w 2010 r. – dla 6, w 2011 r. – dla 9 podmiotów. Dla pozostałych zakładów, oraz w planie kontroli na 2012 r., częstotliwość kontroli została określona raz na rok. Wszystkie zarejestrowane zakłady zostały objęte kontrolami zgodnie

z planem, za wyjątkiem dwóch podmiotów w 2009 r., dwóch w 2010 r., i dwóch w 2011 r. Kontrole w tych zakładach nie zostały przeprowadzone z uwagi na to, że zaprzestały one prowadzenia działalności – lub zostały wykreślone z rejestru – przed terminem planowanej kontroli.

Analiza dokumentacji, dotyczącej kontroli przeprowadzonych w 3 największych – oraz 2 losowo wybranych – zakładach produkujących żywność wykazała, że w badanym okresie, podmioty te objęto łącznie 31 kontrolami Powiatowego Lekarza, w tym 20 okresowymi.

Ustalono, że w 4 protokołach kontroli okresowych, przeprowadzonych w jednym zakładzie, nie wyznaczono terminu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, mimo iż druk protokołu tego wymagał.

Po 2 kontrolach doraźnych, przeprowadzonych w tym zakładzie, Powiatowy Lekarz wydał 3 decyzje. Dwie z nich nakazywały usunięcie nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, zaś jedna – wymierzała karę w wysokości 2.000 zł, w związku z niezapewnieniem w zakładzie wymagań weterynaryjnych, określonych w rozporządzeniu (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w *sprawie higieny środków spożywczych* (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004 str.1).

W 4 innych zakładach, gdzie stwierdzone nieprawidłowości miały nieznaczny wpływ na bezpieczeństwo produkowanej żywności, Powiatowy Lekarz wyznaczał w protokołach kontroli terminy usunięcia tych nieprawidłowości, nie wydając decyzji. Po upływie wyznaczonych terminów, Powiatowy Lekarz przeprowadzał kontrole sprawdzające, w trakcie których stwierdzał usunięcie nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Lekarza, podejmowane w związku z otrzymywanymi informacjami o nieprawidłowościach, występujących w nadzorowanych podmiotach.

Ustalono, że w badanym okresie do Powiatowego Lekarza wpłynęły 3 takie informacje, przekazane przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych oraz przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie (PPIS). Dotyczyły one: złej jakości zakupionego towaru, wyprodukowanego przez nadzorowany zakład; prowadzenia działalności bez uzyskania odpowiedniego wpisu do rejestru oraz sprzedaży parówek zanieczyszczonych folią. Po

otrzymaniu tych informacji, Powiatowy Lekarz podejmował czynności kontrolne we wskazanych podmiotach. W wyniku tych działań – na jednego właściciela zakładu nałożono karę pieniężną; jedną informację przekazano do PPIS oraz do Powiatowego Inspektora Weterynarii w Nowym Sączu, a w jednym przypadku zakazano zakładowi prowadzenia działalności do czasu jej zarejestrowania.

W latach 2011 – I półrocze 2012 r., Powiatowy Lekarz przeprowadził łącznie 39 kontroli na zlecenie Głównego Lekarza Weterynarii i Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Dotyczyły one, m.in. stosowania w procesie produkcji soli przemysłowej i suszu jajecznego oraz – wykrytych na terenie Niemiec – dioksan, zawartych w tłuszczu wykorzystywanym do produkcji pasz. Kontrole, przeprowadzone w nadzorowanych zakładach, nie wykazały nieprawidłowości, a ich wyniki zostały przekazane organom zlecającym.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Lekarza, podjęte wobec zakładu, który utrudniał przeprowadzenie kontroli.

Ustalono, że w badanym okresie jeden z – nadzorowanych przez Powiatowego Lekarza – zakładów, utrudniał mu przeprowadzanie kontroli. W dniu 26 kwietnia 2010 r. Powiatowy Lekarz skierował do Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniosek o ukaranie właścicieli zakładu, za utrudnianie przeprowadzenia kontroli w okresie od 23 marca 2007 r. do 22 marca 2010 r. Wyrokiem z dnia 14 maja 2010 r. Sąd wymierzył obwinionym karę grzywny, od którego złożyli oni apelację. Sąd Okręgowy w Rzeszowie w marcu 2012 r. umorzył postępowanie w tej sprawie. W dniu 11 października 2010 r. Powiatowy Lekarz skierował drugi wniosek do Sądu, o ukaranie właścicieli tego zakładu za utrudnianie przeprowadzenia kontroli w okresie od 23 marca do 1 października 2010 r. Wyrokiem z dnia 20 października 2010 r. Sąd wymierzył obwinionym karę grzywny, od której złożyli oni apelację, a postępowanie w tej sprawie nie zostało zakończone.

Niezależnie od postępowań sądowych, Powiatowy Lekarz, na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 lit b) ustawy *oppz*, decyzją z dnia 19 sierpnia 2011 r., nałożył na właścicieli zakładu karę grzywny.

3. W kontroli ustalono, że w badanym okresie Powiatowy Lekarz wydał jednemu pracownikowi Inspektoratu, zgodę na podjęcie dodatkowej pracy w lecznicy zwierząt na terenie Rzeszowa.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, dodatkowe zatrudnienie tego pracownika nie koliduje z jego obowiązkami służbowymi i nie wywołuje podejrzeń o jego stronnictwo lub interesowność.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia pobieranie i egzekwowanie przez Inspektorat – w 2011 r. – opłat, naliczanych za czynności, wymienione w art. 30 ust. 1 ustawy o IW.

Pobrane dochody budżetowe w 2011 r. z ww. tytułu wyniosły 1.132.571 zł, z czego kontrolą objęto wpływy, uzyskane w IV kwartale 2011 r., w wysokości 190.628 zł.

Stwierdzono, że wielkość opłat ustalona była w oparciu o stawki, określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w *sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej* (Dz. U. z 2007 r., Nr 2, poz. 15). Kwoty, pobrane przez Powiatowego Lekarza, odprowadzane zostały na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach, określonych przepisem § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010r. w *sprawie szczegółnego sposobu wykonania budżetu państwa* (Dz. U. nr 245, poz. 1637).

Zaległości na koniec 2011 r. – z tytułu opłat, naliczonych za ww. czynności – wyniosły 10.772 zł i dotyczyły 6 zakładów. Zaległości 3 dłużników, w kwocie łącznej 247 zł, zostały wpłacone w 2012 r. – po doręczeniu im upomnień. Zaległości pozostałych dłużników zostały objęte postępowaniami egzekucyjnymi. Wskutek postępowania egzekucyjnego, na rachunek Inspektoratu w 2012 r., jeden z dłużników wpłacił zaległość w wysokości 1.000 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 2 ustawy o NIK¹, wnosi o zapewnienie:

- 1) zamieszczania w decyzjach w sprawach warunkowego zatwierdzenia zakładów, faktów i dowodów, na których oparto rozstrzygnięcia, zgodnie z przepisami art. 107 § 3 *Kpa*;
- 2) przekazywania – wojewódzkiemu inspektorowi inspekcji handlowej – informacji o dokonanych skreśleniach zakładów z prowadzonych wykazów i z rejestru, stosownie do postanowień art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy *oppz*;
- 3) wyznaczania w protokołach kontroli terminów usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w sytuacji, gdy terminów takich nie określa się w innych dokumentach pokontrolnych.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o *NIK*¹, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Powiatowemu Lekarzowi prawo zgłoszenia, do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o *NIK*¹, oczekuje od Pani przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o *NIK*¹, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.